

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА СРЕМСКОГ ОКРУГА ЗА 2016. ГОДИНУ

Завод за јавно здравље Сремска Митровица представља регионалну установу Сремског округа, која прати и анализира здравствено стање становништва, као и рад здравствених установа и организацију здравствених служби у Сремском округу, а све у складу са законском регулативом.

У припреми ове анализе коришћени су подаци сакупљени редовном здравствено статистичком евиденцијом, односно на основу статистичких извештаја које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље Сремска Митровица.

Анализа здравственог стања становништва Срема у 2016. години указује на то да су подаци слични са подацима других округа у Војводини, и да је здравствено стање детерминисано актуелним демографским, географским, културним и традицијским специфичностима, које различитим механизмима утичу на здравље становништва.

Још увек доминирају хронична незаразна обољења, имајући у виду недовољно развијену свест грађана о значају превенције истих обољења, за које су одговорни у већини случајева доприноси ризико фактори а који су резултат навика и понашања који утичу на здравље. Ти фактори су: пушење, неправилна исхрана, физичка неактивност, гојазност и др. Све то указује на сталну потребу мултисекторске сарадње унутар целог друштва, као и на сталној промоцији здравља, јер промоција здравља захтева координирану акцију свих заинтересованих: владе, здравственог и других социјалних и економских сектора, невладиних и добровољних организација, локалних власти, индустрије и мас медија. Здравствена заштита је оријентисана према пацијенту као и очувању и унапређењу здравља становништва, а брига за здравље је обавеза целокупне заједнице.

Промоција здравља, здравствено стање становништва као и све активности на његовом унапређењу, превазилазе здравствену заштиту у смислу да постају тема за ствараоце политике у свим секторима и на свим нивоима и на тај начин подстичу све одговорне чиниоце да буду свесни последица које њихове одлуке могу имати по здравље као и да прихвате одговорност за здравље. Анализа здравственог стања становништва представља један од најрелевантнијих аргумената за евалуацију ефикасне имплементације здравствене политике, али и дефинисаних стратешких опредељења у здравственом и другим секторима у заједници.

Демографски показатељи

Становништво се развија, и мења своја структурна обележја под утицајем бројних фактора, и као таква динамична појава стално се мења, односно креће. Природно кретање становништва подразумева промене у укупном броју становника као последица рађања (наталитет) и умирања (морталитет). Број рођених је позитивна, а број умрлих негативна компонента кретања становништва.

Један од основних показатеља демографске ситуације једне територије је **број становника**. Сремски округ је територија са 304.889 становника (процена 2015. године, демографија, ИЗЈЗС Батут).

Важан индикатор старосне структуре је и **зрелост становништва** која говори о процентуалном учешћу особа старих више од 65 година у укупној популацији и уколико је већа од 10%, становништво је врло старо (према критеријумима Уједињених нација). На територији Сремског округа, према овим критеријумима, становништво је изразито старо и учешће у укупној популацији, категорије старије од 65 година је 18%.

Наталитет или рађање представља број живорођене деце на 1000 становника на једној одређеној територији у току календарске године. Стопа наталитета је ниска.

Општа стопа **морталитета** представља број умрлих на једној територији на 1000 становника и сматра се високом ако је њена вредност изнад 12‰. На територији Сремског округа, израчуната стопа за 2016. годину износи 13,05‰.

За анализу природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја** и представља разлику између броја живорођених и умрлих у одређеном временском периоду на једној територији, изражену на 1000 становника. За 2013. годину, за Сремски округ износи – 5,3.

Према подацима Републичког Завода за статистику, 2013. година, расположиви подаци су за очекивану дужину живота за период 2011.-2013.године, и то за мушки пол је 71,9 година, а за женски пол је 77,2.

Табела број 1- Број порођаја према здравственој установи и месецима

У 2016. години, укупан број порођаја на територији Сремског округа, био је 1.474, и то у Општој болници Сремска Митровица. У табели број 1 приказан је и број порођаја по месецима у току године.

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница													
Сремска Митровица	1474	125	110	117	104	103	103	136	144	156	148	130	98
Сремски округ	1474	125	110	117	104	103	103	136	144	156	148	130	98

На територији Сремског округа, у 2016. години, укупан број рођене деце је 1.497. Сви порођаји су обављени у Општој болници Сремска Митровица. Од тога је 1.490 живорођених, а 7 беба су мртворођене. Табела број 2 приказује стање по месецима током целе године.

Табела број 2 - Број рођене деце према здравственој установи и месецима

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница Сремска Митровица	1497	128	112	119	105	103	105	140	146	157	151	132	99
Живорођено	1490	128	111	119	104	102	105	140	145	156	151	130	99
Мртворођени	7	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0	2	0
Сремски округ	1497	128	112	119	105	103	105	140	146	157	151	132	99

Укупан број породиља у 2016. години на територији Срема је 1.474, и то у Општој болници Сремска Митровица, табела број 3.

Табела број 3 - Број породиља према здравственој установи и старосним групама

Здравствена установа	Узраст							
	До 15	16-19	20-29	30-39	40-44	45-49	50+	Укупно
Општа болница Сремска Митровица	6	70	808	568	21	1	0	1474
Сремски округ	6	70	808	568	21	1	0	1474

Када се анализирају прекиди трудноће, њихов број је 232 у 2016. години у Општој болници Сремска Митровица и 46 прекида у Дому здравља Рума (табела број 4).

Табела број 4 - Прекиди трудноће

Сремски округ 2016. година	Број прекида трудноће
Укупно	278
Општа болница Сремска Митровица	232
Дом здравља Рума	46

Морталитет (умирање) и **морбидитет** (обољевање) су негативни показатељи здравственог стања становништва, и веома су значајни приликом израде ове анализе.

МОРТАЛИТЕТ

Морталитет је негативна компонента природног кретања становништва. Стопа морталитета је важан показатељ здравственог стања становништва и представља резултат деловања биолошких, економских и здравствених фактора. Такође, кретање стопе морталитета, уз морбидитет, служи за оцену ефикасности здравствене заштите, као и здравствене и социјалне политике земље.

Водећи узроци смрти одраслог становништва у Сремском округу у 2016. години су:

- Болести система крвотока (I) (47,09%)
- Тумори (C) (22,17%)
- Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (E) (6,71%)
- Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F) (5,81%)
- Болести система за дисање (J) (3,68%)
- Болести нервног система (G) (3,56%)
- Болести система за варење (K) (3,03%)
- Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R) (1,80%)
- Болести мокраћно-полног система (N) (1,73%)
- Други спољни узроци повређивања (X) (1,65%)

Најређи узроци смртности су:

- Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом (Z) (0,03%)
- Болести изазване другим паразитима (B) (0,10%)
- Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (M) (0,13%)
- Болести коже и болести поткожног ткива (L) (0,18%)
- Други спољашњи узроци повређивања (Y) (0,23%)
- Заразне болести и паразитарне болести (A) (0,35).

Табела број 5 - Структура морталитета у Сремском округу

АНАЛИЗА МОРТАЛИТЕТА У СРЕМУ	2012.		2013.		2014.		2015.		2016.	
	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%
Узроци умирања (према групама болести)										
Болести система крвотока (I)	2150	54,38%	2118	54,56%	1875	51,38%	1905	47,58%	1880	47,09%
тумори (C)	778	19,68%	833	21,46%	813	22,28%	866	21,63%	885	22,17%
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R)	279	7,06%	168	4,33%	177	4,85%	152	3,80%	72	1,80%
Болести система за дисање (J)	163	4,12%	164	4,22%	135	3,70%	168	4,20%	147	3,68%
Болести система за варење (K)	121	3,06%	98	2,52%	112	3,07%	133	3,32%	121	3,03%
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (S)	14	0,35%	1	0,03%	1	0,03%	5	0,12%	0	0,00%
Болести жлезда са унутрашњим лучењем (E)	114	2,88%	106	2,73%	158	4,33%	288	7,19%	268	6,71%
Болести нервног система (G)	83	2,10%	96	2,47%	96	2,63%	121	3,02%	142	3,56%
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (T)	19	0,48%	3	0,08%	2	0,05%	1	0,02%	0	0,00%
Болести мокрајно-полног система (N)	49	1,24%	43	1,11%	51	1,40%	48	1,20%	69	1,73%
Други спољашњи узроци повређивања (X)	53	1,34%	82	2,11%	71	1,95%	68	1,70%	66	1,65%
Други спољашњи узроци повређивања (Y)	12	0,30%	12	0,31%	10	0,27%	5	0,12%	9	0,23%
Заразне болести и паразитарне болести (A)	8	0,20%	17	0,44%	7	0,19%	11	0,27%	14	0,35%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

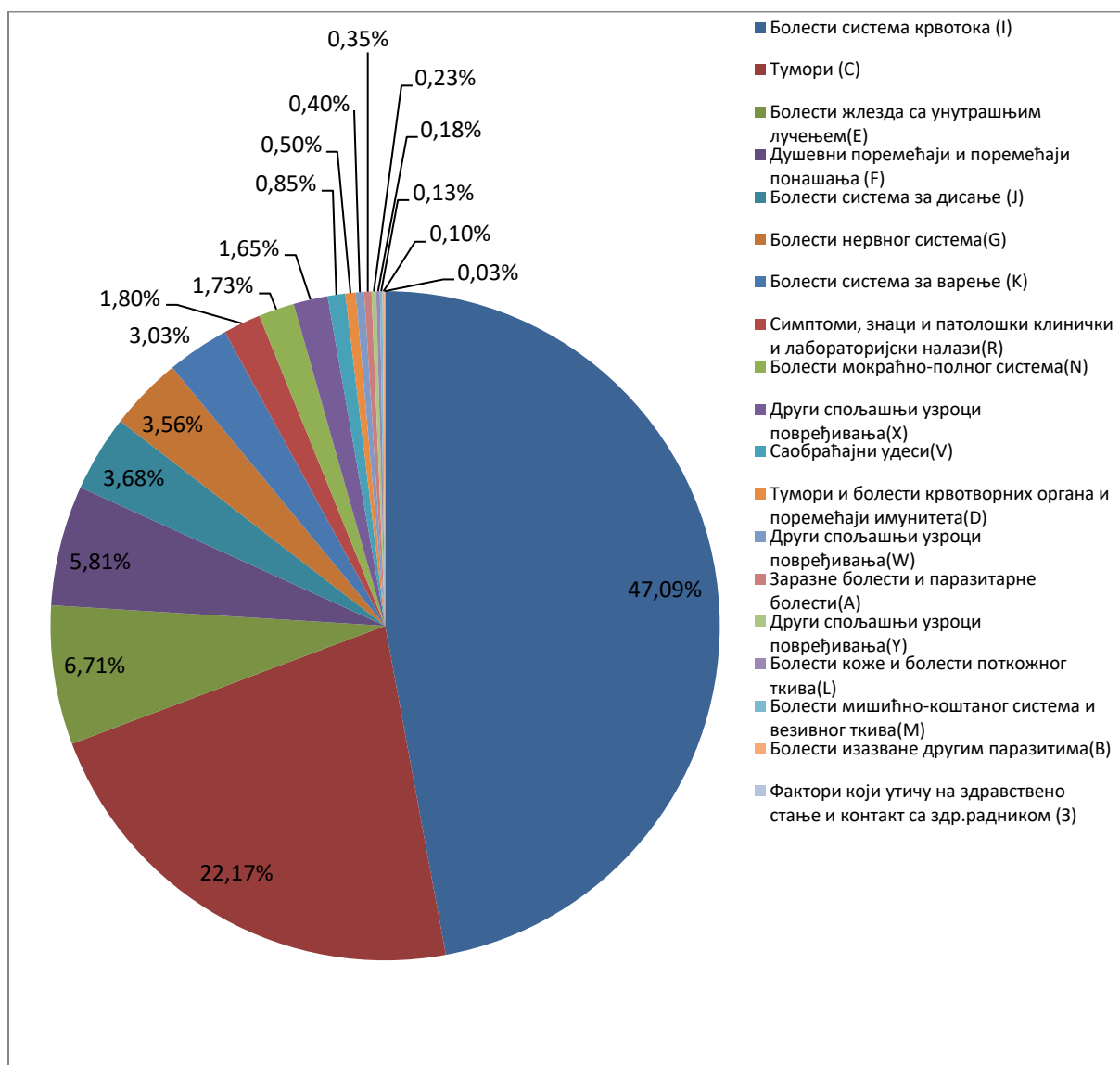
Жиро рачун: 840-209667-75

Тумори и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (D)	9	0,23%	18	0,46%	10	0,27%	18	0,45%	20	0,50%
Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F)	57	1,44%	63	1,62%	77	2,11%	155	3,87%	232	5,81%
Други спољашњи узроци повређивања (W)	12	0,30%	15	0,39%	18	0,49%	16	0,40%	16	0,40%
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (M)	1	0,03%	3	0,08%	4	0,11%	9	0,22%	5	0,13%
Болести коже и болести поткожног ткива (L)	4	0,10%	4	0,10%	7	0,19%	5	0,12%	7	0,18%
Стања у порођајном периоду (P)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Саобраћајни удеси (V)	25	0,63%	34	0,88%	20	0,55%	29	0,72%	34	0,85%
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (Z)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,03%
Болести изазване другим паразитима (B)	1	0,03%	4	0,10%	5	0,14%	1	0,02%	4	0,10%
Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (Q)	2	0,05%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
укупно:	3954	100%	3882	100%	3649	100%	4004	100%	3992	100%

Анализирајући структуру морталитета уочава се нешто мањи проценат умрлих од кардиоваскуларних обољења, а већи проценат морталитета од малигнитета у односу на претходну годину (Сремски округ - 47,09% кардиоваскуларних обољења; а 22,17% су малигнитети). Уочава се пораст процента оболелих код душевних поремећаја, болести мокраћно полног система и болести нервног система (Сремски округ - 5,81% душевни поремећеји, 1,73% болести мокраћно полног система, а 3,56% су болести нервног система).

Графикон број 1. Структура морталитета у Сремском округу за 2016. годину

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

У 2016. години највећи број становника Сремског округа умро је од хипертензије 11,47%, обољења срчаног мишића 9,64%, затим од инфаркта мозга 8,32%, карцинома душника и плућа 5,64%, васкуларне деменције 4,01%, хроничне исхемијске болести срца 3,96% и недовољне функције срца 3,43%.

Табела број 6 - Структура морталитета по дијагнозама

шифра	Број	Процент
I10	458	11,47%
I42	385	9,64%
I63	332	8,32%
C34	225	5,64%
F01	160	4,01%
I25	158	3,96%
I50	137	3,43%
E11	110	2,76%
I21	104	2,61%
E10	82	2,05%
G30	77	1,93%
J44	71	1,78%
E14	68	1,70%
C18	66	1,65%
I70	62	1,55%
Остало	1497	37,50%
Укупно	3992	100,00%

Табела број 7 - Најчешће болести као узроци смртности по полу у Сремском округу:

МКБ шифра	Пол		женско		Тотал Број	Тотал Процент
	мушко		Број	Процент		
I10	179	4,48%	279	6,99%	458	11,47%
I42	160	4,01%	225	5,64%	385	9,64%
I63	143	3,58%	189	4,73%	332	8,32%
C34	154	3,86%	71	1,78%	225	5,64%
F01	53	1,33%	107	2,68%	160	4,01%
I25	80	2,00%	78	1,95%	158	3,96%
I50	66	1,65%	71	1,78%	137	3,43%
E11	45	1,13%	65	1,63%	110	2,76%
I21	65	1,63%	39	0,98%	104	2,61%
E10	42	1,05%	40	1,00%	82	2,05%
G30	28	0,70%	49	1,23%	77	1,93%
J44	37	0,93%	34	0,85%	71	1,78%
E14	26	0,65%	42	1,05%	68	1,70%
C18	36	0,90%	30	0,75%	66	1,65%
I70	30	0,75%	32	0,80%	62	1,55%
Остало	856	21,44%	641	16,06%	1497	37,50%
Укупно	2000	50,10%	1992	49,90%	3992	100,00%

Структура морталитета по полу у Сремском округу говори да је женски пол доминантан код морталитета у већем броју почетних дијагноза: хипертензије 6,99%, обољења срчаног мишића са 5,64%, инфаркта мозга 4,73%, васкуларне деменције 2,68%, недовољне функције срца 1,78% и шећерне болести 1,63%. Морталитет мушког пола је доминантнији када су у питању карцином душника и плућа 3,86%, хроничне исхемијске болести срца 2,00% и акутног инфаркта 1,63%.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 8 - Најчешће болести као узроци смртности у Сремском округу у 2016. години из групе кардиоваскуларних болести:

МКБ шифра	Број	Процент
I10	458	24,36%
I42	385	20,48%
I63	332	17,66%
I25	158	8,40%
I50	137	7,29%
I21	104	5,53%
I70	62	3,30%
I61	35	1,86%
I20	33	1,76%
I69	32	1,70%
I35	15	0,80%
I46	14	0,74%
I64	14	0,74%
I80	13	0,69%
I48	12	0,64%
Остало	76	4,04%
Укупно	1880	100,00%

Водећи узроци смртности из групе кардиоваскуларних болести у Сремском округу су: хипертензија (24,36%), обољење срчаног мишића (20,48%), инфаркт мозга (17,66%), хронична исхемијска болест срца (8,40%), недовољна функција срца (7,29%), акутни инфаркт срца (5,53%) и анеуризме (3,30%).

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

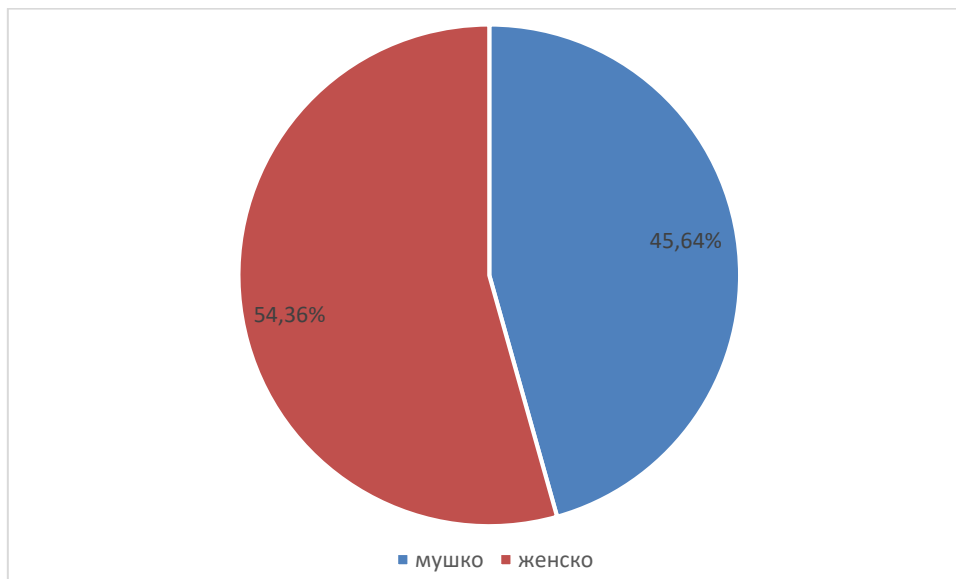
Табела број 9 – Морталитет од кардиоваскуларних болести по полу-Сремски округ

МКБ шифра	мушко		женско		Тотал Број	Тотал Процент
	Број	Процент	Број	Процент		
I10	179	9,52%	279	14,84%	458	24,36%
I42	160	8,51%	225	11,97%	385	20,48%
I63	143	7,61%	189	10,05%	332	17,66%
I25	80	4,26%	78	4,15%	158	8,40%
I50	66	3,51%	71	3,78%	137	7,29%
I21	65	3,46%	39	2,07%	104	5,53%
I70	30	1,60%	32	1,70%	62	3,30%
I61	16	0,85%	19	1,01%	35	1,86%
I20	19	1,01%	14	0,74%	33	1,76%
I69	17	0,90%	15	0,80%	32	1,70%
I35	10	0,53%	5	0,27%	15	0,80%
I46	9	0,48%	5	0,27%	14	0,74%
I64	3	0,16%	11	0,59%	14	0,74%
I80	6	0,32%	7	0,37%	13	0,69%
I48	8	0,43%	4	0,21%	12	0,64%
Остало	47	2,50%	29	1,54%	76	4,04%
Укупно	858	45,64%	1022	54,36%	1880	100,00%

Што се тиче полне структуре морталитета од кардиоваскуларних обољења, као најчешћег узрока смртности у 2016. години, уочава се нешто већи проценат умирања женске популације од кардиоваскуларних болести 54,36%, мушка популација је заступљена са 45,64%.

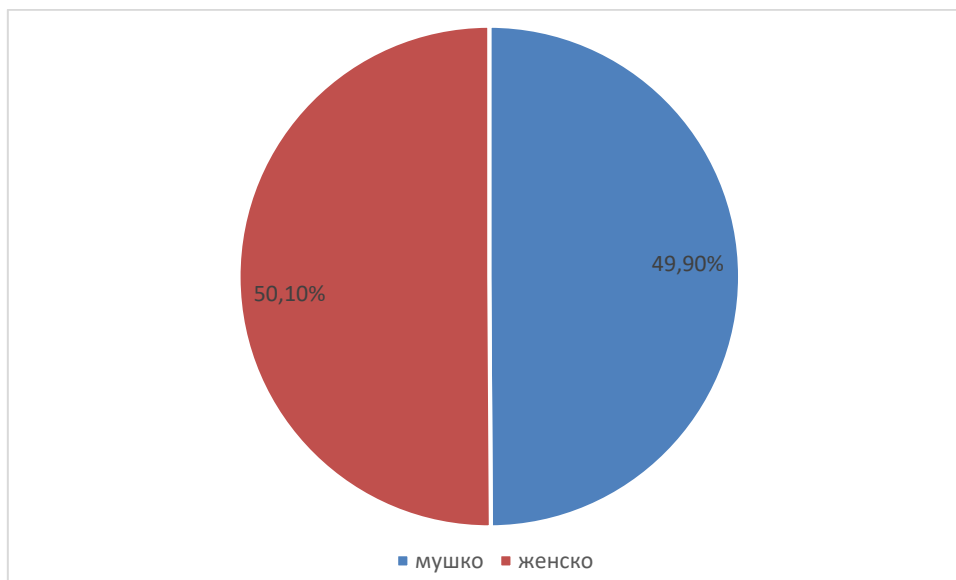

Графикон број 2. Однос полова међу умрлима од болести система крвотока Сремски округ

У структури општег морталитета у Срему женска популација је заступљена са 50,10%, а мушка популација са 49,90%.

Графикон број 3. Однос полова међу умрлима Сремски округ

Анализирајући морталитет од малигних обољења, закључује се да се током 2016. године највише умирало од злоћудних тумора плућа и душника, дебелог црева, затим дојке, желуца, тумора задњег црева, злоћудног тумора без означене локализације, тумора кестењаче и гуштераче (табела број 10).

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 10 - Најчешћа малигна обољења као узроци морталитета у Сремском округу

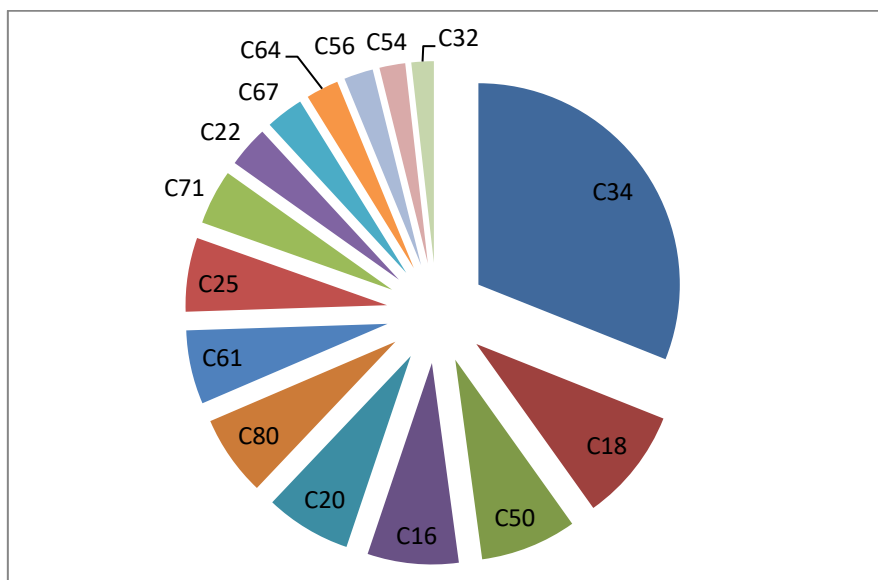
МКБ шифра	Број	Процент
C34	225	25,42%
C18	66	7,46%
C50	56	6,33%
C16	53	5,99%
C20	50	5,65%
C80	47	5,31%
C61	43	4,86%
C25	43	4,86%
C71	32	3,62%
C22	24	2,71%
C67	22	2,49%
C64	19	2,15%
C56	17	1,92%
C54	15	1,69%
C32	13	1,47%
Остало	725	18,08%
Укупно	885	100,00%

Табела број 11 - Морталитет од малигнух болести, по полу /Сремски округ/2016. година

МКБ шифра	мушко		женско		Тотал Број	Тотал Процент
	Број	Процент	Број	Процент		
C34	154	17,40%	71	8,02%	225	25,42%
C18	36	4,07%	30	3,39%	66	7,46%
C50		0,00%	56	6,33%	56	6,33%
C16	33	3,73%	20	2,26%	53	5,99%
C20	36	4,07%	14	1,58%	50	5,65%
C80	29	3,28%	18	2,03%	47	5,31%
C61	43	4,86%		0,00%	43	4,86%
C25	26	2,94%	17	1,92%	43	4,86%
C71	21	2,37%	11	1,24%	32	3,62%
C22	14	1,58%	10	1,13%	24	2,71%
C67	13	1,47%	9	1,02%	22	2,49%
C64	15	1,69%	4	0,45%	19	2,15%
C56		0,00%	17	1,92%	17	1,92%
C54		0,00%	15	1,69%	15	1,69%
C32	13	1,47%		0,00%	13	1,47%
Остало	84	9,49%	76	8,59%	160	18,08%
Укупно	517	58,42%	368	41,58%	885	100,00%

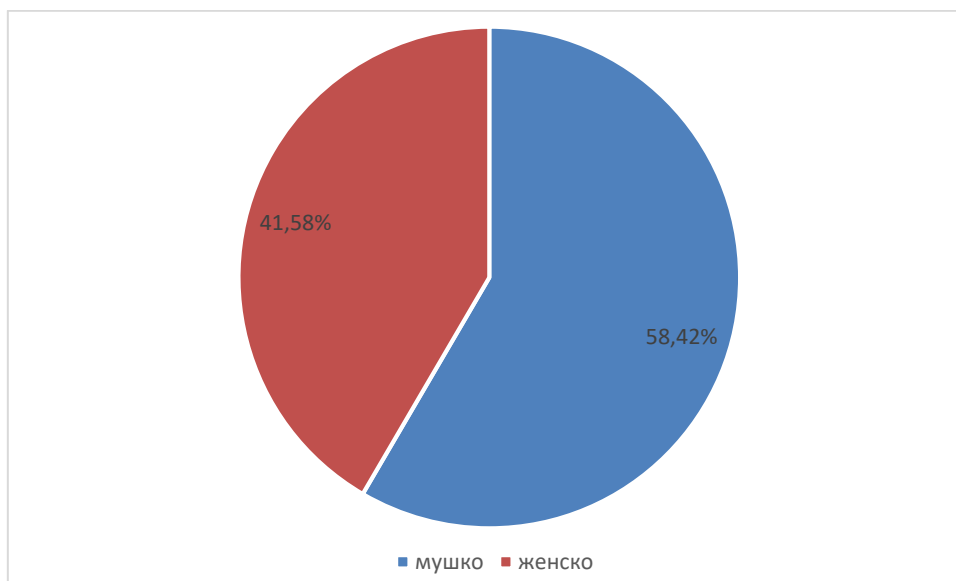

Графикон број 4. Најчешћа малигна обољења

У структури морталитета од малигну обољења особе мушког пола заступљене су са 58,42% учесталости. Женски пол је заступљен у проценту од 41,58%.

Графикон број 5. Однос полова умрлих од малигну обољења

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Највећи социјално медицински значај имају **масовне незаразне болести (МНБ)**, како у структури морталитета (умирања) тако и у структури морбидитета (разбојевања). Масовне незаразне болести, као што су: кардиоваскуларне, малигне, дијабетес, ментални поремећаји, хронична плућна обољења и друго, већ дуго представљају водеће узроке смртности и морбидитета не само у развијеним земљама него и у земљама у развоју. Масовне незаразне болести су универзална обољења. Њихова општа карактеристика је рани почетак, дуг и прогресијентан ток, оштећења организма која се могу реперкутовати смањењем опште и професионалне способности. Ради се о широкој лепези болести које показују високу фреквенцу и динамику раста. Присутнија су у старијим добним групама, али то не значи да се може ставити знак једнакости између ових болести и старења. Нити су оне искључиво болести старих особа, нити су старе особе искључиво хронични болесници. Подаци рутинске статистике и истраживања становништва указују да се талас епидемије ових болести све више помера ка радно активном становништву где као такве чине најзначајније узроке оболевања, одсуствовања са посла, инвалидитета и прераног умирања.

Морбидитет или обољевање спада у најважније индикаторе здравственог стања становништва, јер даје увид у разбојевање и онеспособљеност становништва. Морбидитет се исказује стопама, и то: општа стопа морталитета, специфична стопа, инциденца, преваленца, трајање оболевања као и показатељи ризика оболевања. Рутинска здравствена статистика обезбеђује информације о раширености појединих обољења, али само у делу становништва који је користио здравствену заштиту. То је такозвани регистровани морбидитет који се може поделити на ванболнички и болнички.

Ванболнички морбидитет

Основне карактеристике ванболничког морбидитета биће приказане кроз регистрована обољења у службама примарне здравствене заштите и то службе за здравствену заштиту деце, школске деце и омладине, службе опште медицине и службе медицине рада, стоматолошке здравствене заштите, а све то из статистичких извештаја о раду наведених служби у установама Сремског округа за 2016. годину.

Велики значај имају показатељи регистрованог **морбидитета-разбојевања**. Укупан морбидитет Сремског округа, током 2016. године у служби опште медицине је 381.027, што је мањи број у односу на претходни период, а у служби медицине рада он износи 84.376 (табела број 9).

Служба опште медицине и медицине рада

У структури морбидитета становништва, старијег од 19 година, у служби **опште медицине**, где по правилу и највећи број корисника здравствене заштите остварује контакт са здравственом службом, водеће-прво место имају болести кардиоваскуларног система са 13,6% (16% учешћа у 2015.), затим следе болести система за дисање са 13% учешћа (13,7% у 2015.), и на трећем месту су болести коштано мишићног система и везивног ткива са 8,9% (8,9% учешћа у 2015.). Дат је и приказ најчешћих обољења у служби **медицине рада** (табела број 12). У тој служби највећи број оболелих је од болести крвних судова (14,3%) болести система за дисање (13,6%), и на трећем месту су болести коштаног система и везивног ткива са 8,7%.

Табела број 12 - Најчешће болести током 2016 . године / Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	Број	%	Број	%
Болести система за дисање J00-J99	49.460	12,9	10.580	12.53
Болести система крвотока	51.611	13,54	11.101	13.15
Болести коштаног система и везивног ткива M00-M99	34.015	8.92	8.632	10.23
Остале	245941	64.54	54063	64.07
Укупан морбидитет	381.027	100	84.376	100

У служби **опште медицине**, **кардиоваскуларне болести** су група обољења која у укупном морбидитету узимају учешће 16%, од тога значајну учесталост заузимају артеријска хипертензија и исхемијске болести. У служби **медицине рада**, кардиоваскуларне болести заузимају учешће са 13,2%, од тога артеријска хипертензија 8,4%, поремећаји спроводног система срца и аритмије 0,85% и исхемијске болести срца са 0,4% (табела број 13).

Табела број 13 - Најчешће кардиоваскуларне болести-2016. година/ Сремски округ

Кардиоваскуларне болести	Општа медицина		Медицина рада	
	број	%	број	%
Кардиоваскуларне болести свега	51.611	13.54	11.101	13.15
Hipertensio arterialis essentialis	32.947	8.64	7.077	8.38
Друге болести срца	2.160	0,56	244	0.28
Поремећаји спроводног система срца и аритмије	3.396	0.89	722	0.85
Друге исхемијске болести	2.659	0.69	336	0.39
Остале	329.416	86.45	73275	86.84
Укупан морбидитет	381027	100	84376	100

Што се тиче болести система за варење у Срему, у укупном морбидитету узимају учешће са 4,61%. Анализирајући здравствено стање током 2016. године, уочено је да су највише заступљене друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева, затим друге болести црева и потрбушнице и на трећем месту су гастритис и дуоденитис (табела број 14).

Табела број 14 - Најчешће болести из групе болести система за варење - 2016. година Сремски округ

Болести система за варење К00-К93	Општа медицина	
	број оболелих	процент (%)
Болести система за варење-свега	17.590	4.61
Друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева К20-К23, К28, К30-К31	4.425	1.16
Гастритис и дуоденитис К29	3.395	0.89
Друге болести црева и потрбушнице К52-К55, К58-К67	3.871	1.01
Остале	363.437	95.38
Укупан морбидитет	381027	100

У укупном морбидитету, у општој медицини, ментална обољења узимају учешће са 4,17% или 15.904 оболели случај. Најчешћа обољења из ове групе болести у 2016. години су: неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48, поремећаји расположења-афективни поремећај F30-F39, затим и други душевни поремећаји понашања F04-F09, F50-F69, F80-F99. Када је у питању медицина рада, најзаступљенија обољења из ове групе болести су неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји (2,32%) и поремећаји расположења-афективни поремећај F30-F39 са 1,88%. (табела број 15 и графикон број 5).

Табела број 15 - Ментална обољења у 2016. години/Сремски округ

Ментална обољења	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Ментална обољења свега	15.904	4.17	5.335	6.32
Поремећај расположења-афективни поремећај F30 - F39	5.243	1.37	1.589	1.88
Неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48	6.199	1.62	1.961	2.32
Други душевни поремећаји понашања F04-F09, F50-F69, F80-F99	1.748	0.45	306	0.36
Остале	365.123	95.82	79.041	93.67
Укупан морбидитет	381.027	100	84.376	100

Графикон број 6. Учешће менталних обољења у укупном морбидитету

Малигна обољења у укупном морбидитету у 2016. години на територији Сремског округа, када је у питању општа медицина, учествују са 0,87%. Најчешћи малигнитети на нашој територији су: малигнитет дојке, малигнитет бронха и плућа, малигнитет ректосигмоидног споја дебелог црева и малигнитет дебелог црева. Анализом малигнитета у служби медицине рада уочава се број оболелих од 1.063 или 1,25% учешћа у укупном морбидитету у овој служби (табела број 16).

Табела број 16 - Најчешћи малигнитети у 2016. години Сремски округ

Малигна обољења	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	Процент
Малигнитети - свега	3.343	0.87	1.063	1.25
Neoplazma mammae	489	0.12	125	0.14
Neoplazma traheae, bronchi et pulmonis	354	0.09	148	0,17
Neoplazma malignum coli	211	0.05	57	0.06
Злоћудни тумори ректосигмоидног споја дебелог црева	337	0.08	60	0.07
Остале	377.684	99.12	83.313	98.74
Укупан морбидитет	381.027	100	84.376	100

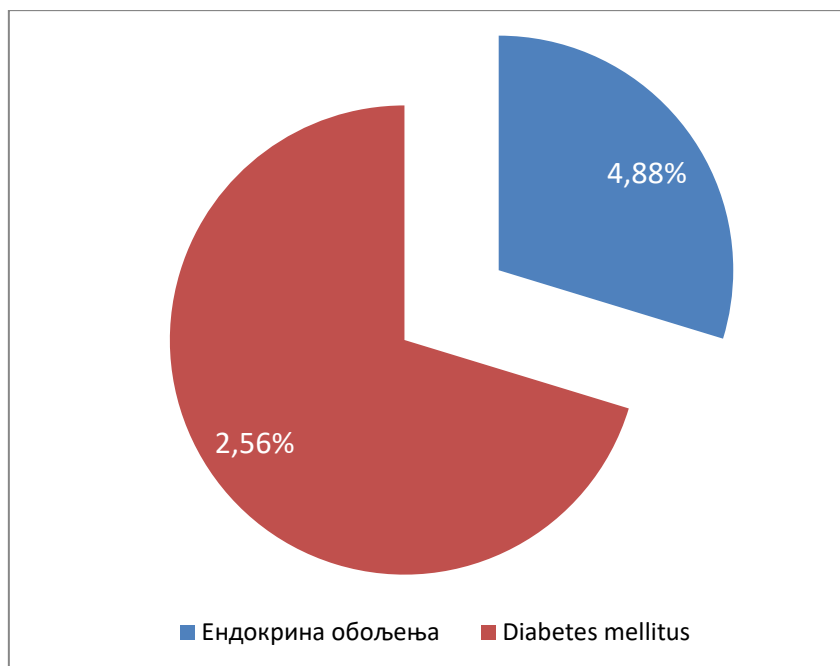

У структури укупног морбидитета (381.027), у служби опште медицине **ендокрине болести** узимају учешће са 6,03% (23.011 случајева), од чега је Diabetes mellitus заступљен највише и то са 3,43% или 13.074 случаја. (табела број 17 и графикон број 6).

Табела број 17 - Ендокрине болести 2016. године / Сремски округ

Ендокрине болести	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Е група укупно	23.011	6.03	5.831	6.91
Diabetes mellitus	13.074	3.43	3.165	3.75
Остале	358.016	93.96	78.545	93.08
Укупан морбидитет	381.027	100	84.376	100

Графикон број 7. Дијабетес мелитус у структури ендокриних обољења у Срему/2016. година-служба опште медицине

Служба за здравствену заштиту школске деце

У служби за здравствену заштиту школске деце укупно регистровани морбидитет у 2016. години за Сремски округ је 100.993, што је мање него претходне године (106.883). Највећи удео у укупном морбидитету ове службе, има група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (34.939) или 28,6%, болести система за дисање (33.004) или 27,1% и потом следи група заразних болести и паразитарних са 14.963 обелелих или 12,3%, (табела број 18).

Табела број 18 - Најчешће болести у служби за здравствену заштиту школске деце- Сремски округ (2015/2016.година)

Најчешће болести	Школски диспанзер			
	2015.		2016.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	28.010	27,7	33.004	27,07
Заразне болести и паразитарне болести A00-J99	9.291	9,1	14.963	12,3
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	30.601	30,3	34.939	28,6
Остале	33.091	32,7	39.002	32
Укупан морбидитет	100.993	100	121.908	100

Када посматрамо службу за **предшколску децу**, укупно регистровани морбидитет за 2016. годину Сремског округа је 127.342, што је свакако много више него претходне 2015. године. Најчешће болести, и прве на лествици у овој служби су болести система за дисање 43,3%, и знатно су повећане у односу на претходну годину, затим и група/симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази са 10,3% као и заразне и паразитарне болести. Група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом имају учешће са 8,2% Табела број 19.

Табела број 19 - Најчешће болести службе за здравствену заштиту предшколске деце- Сремски округ (2015/2016.година)

Најчешће болести	Дечији диспанзер			
	2015.		2016.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	36.739	41,5	55.115	43,3
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	14.468	16,3	10.437	8,2
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лаборат.налази R00-Z99	7.070	8	13.079	10,3
Заразне болести и паразитарне болести			13.195	10,3
Остале	30.313	34,2	35.216	27,7
Укупан морбидитет	88.590	100	127.342	100

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Посматрајући и анализирајући **рад поливалентних служби** домова здравља Сремског округа за 2016. годину, може се рећи да је укупан број посета, ове службе, категорији жена био 19.515, одојчадима-прве посете 13.633, а осталој деци прве посете према старости су 4.768. Посете женама биле су највише у Дому здравља Сремска Митровица (8.177), а најмање у Шидској општини (679). Одојчади су највише били посећени у дому здравља Стара Пазова (3.683), а најмање у дому здравља у Шиду (811 посета). Остала деца-највише су била посећена у Старој Пазови (број посета је 1.536), а најмањи број посета забележен је на територији коју покрива дом здравља Шид-202 посете. Табела број 20.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 20 - Поливалентна патронажна служба-посете по општинама у 2016.години/Сремски округ

Општина	Женама					Одојчади								Осталој деци				
	УКУПНО	ТРУДНИЦЕ	ПОРДИЛЈЕ И БАБИЊАРЕ	ПОСЛЕ ПРЕКИДА ТРУДНОЋЕ	ОСТАЛИМ ЖЕНАМА	УКУПНО	Прве посете према старости							УКУПНО	Прве посете према старости			
							СВЕГА	ДО 6 ДАНА	7-14 ДАНА	15-19 ДАНА	1-2 МЕС.	3-5 МЕС.	6-11 МЕС.		СВЕГА	1-2 ГОД	3-5 ГОД	6 И ВИ ШЕ ГОД
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
УКУПНО	19.515	1.990	11.379	37	6.109	13.633	7.154	1.922	1.341	389	994	998	1.510	4.768	4.412	2239	1805	368
ИНЂИЈА	2.230	260	1.970			2.533	742	213	147	49	126	128	79	574	574	297	277	
ПЕЋИНСИ	824	142	682			1.997	731	173	155	73	3	168	159	306	306	159	147	
РУМА	3.116	191	2.239		686	2.851	1.052	440				324	288	897	897	472	386	39
С. МИТРОВИЦА	8.177	643	3.028	34	4472	1.758	1.758	425	117	19	553	66	578	1253	1253	669	508	76
С. ПАЗОВА	4.489	733	2.806	3	947	3.683	2.538	589	878	248	228	240	355	1.536	1180	520	412	248
ШИД	679	21	654		4	811	333	82	44		84	72	51	202	202	122	75	5

Служба стоматолошке здравствене заштите

Када посматрамо рад стоматолошке службе (**дечија и превентивна стоматологија**) у 2016. години на територији Сремског округа, укупан број посета овој служби је 18.011, од тога је 9.436 првих посета, код 1.927 особа извађен је зуб као вид интервенције, а осталих интервенција било је 1.987.

Посматрајући рад **школске и превентивне стоматологије**, уочава се да је укупан број посета у 2016. години за територију Сремског округа, 88.715, од тога је 40.670 првих посета, што је мањи број у односу на 2015. годину. Број извађених зуба је 8.772, а број осталих урађених интервенција је 15.487, што је знатно мање него у 2015. години.

Спровођењем мера и активности из области стоматолошке здравствене заштите доприноси се заштити и унапређењу не само оралног већ и укупног здравља популације. Разлике у доступности и приступачности стоматолошке службе утичу на степен коришћења услуга али и доприносе дефинисању потреба становништва, већој ефикасности и бољем квалитету стоматолошке здравствене заштите.

Стоматолошки морбидитет **школске деце** у Срему у 2016. години показује следећу структуру: укупан морбидитет је 53.076. Од тога је Caries dentium на територији Сремског округа заступљен са 38,8% или 20.573 случаја, друге болести зуба и потпорних структура са 48,8% или 25.917 случајева, док су друге болести усне дупље, пљувачних жлезда и вилице заступљене са 6.584 или 12,4%.

Стоматолошка служба **предшколске деце** у Срему за период 2016. године има укупан морбидитет од 8.892. Од тога је Caries dentium на територији Сремског округа код ове популације заступљен са 45,7% или 4.064 случаја, друге болести зуба и потпорних структура са 39,8% или 3.539 случаја, док су друге болести усне дупље, пљувачних жлезда и вилице заступљене са 1.289 случајева или 14,4%.

Служба за здравствену заштиту жена

У 2016. години, на територији Сремског округа, укупан број систематских прегледа у овој служби био је 26.543, што је већи број него у 2015. години. Број контролних прегледа у 2016. години био је 33.987, што је знатно већи број у односу на 2015. годину (18.879). Потребно је стално радити на повећању свести ове популације о значају превентивних прегледа као и контроле свог здравља. Укупан број посета у гинеколошким ординацијама за 2016. годину Сремског округа је 88.328, од тога је првих посета 40.104.

Укупан број посета Саветовалишту за планирање породице за 2016. годину на територији Срема је 6.029, од чега је 3.727 првих посета, што је нешто само више него у претходној години.

У овој служби - **здравствене заштите жена**, регистровани морбидитет за 2016. годину за територију Сремског округа је 62.812, што је више него претходне године (2015. године – 60.656), а прве две водеће групе болести су фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (64,3%) и болести мокраћно полног система (25,9%). На трећем месту су трудноћа, рађање и бабиње (6,3%).

Посебно место у структури морбидитета имају тумори са 1,3%, што је мање него претходне године. Такође, истакнут је значај организованог скрининга код жена и раном откривању малигнитета.

**Табела број 21 - Морбидитет службе здравствене заштите жена- 2016.
година/Сремски округ**

Болести	Диспанзер за жене 2015.		Диспанзер за жене 2016.	
	Број	%	Број	%
Тумори С00-Д48	1.446	2,4	844	1,3
Болести мокраћно полног система N00-N99	15.983	26,4	16.248	25,9
Трудноћа, рађање и бабиње О00-О99	3.591	6	3.946	6,3
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	38.287	63	40.429	64,3
Остале	1.349	2,2	1.345	2,14
Укупан морбидитет	60.656	100	62.812	100

Организација и рад здравствене службе у Сремском округу

На територији Сремског округа здравствену заштиту становништва обезбеђује 11 здравствених установа (нису укључене приватне здравствене установе). На примарном нивоу то је 7 домова здравља: Дз Сремска Митровица, Дз Ириг, Дз Рума, Дз Шид, Дз „Јован Јовановић Змај“-Стара Пазова, Дз „Милорад Мика Павловић“- Инђија и Дз „Драган Фундук“-Пећинци и Апотека Сремска Митровица. На секундарном нивоу то су три болнице: 1 општа болница (Општа болница Сремска Митровица) и 2 специјалне болнице (Специјалне болница „др Боривоје Гњатић“- Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“Врдник). Здравствену делатност на више нивоа, обавља Завод за јавно здравље Сремска Митровица, као регионална установа Сремског округа.

Коришћење ванболничке здравствене заштите

У анализи коришћења ванболничке здравствене заштите одабрани параметри за евалуацију и процењивање су добијени из статистичких извештаја од стране здравствених установа (број посета и кадрови), а нормативи су рачунати према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе.

Служба опште медицине

Према подацима Републичког Завода за статистику (демографија, процена становништва 2015. године), број одраслог становништва на територији Сремског округа је 249.968. У службама опште медицине на територији Сремског округа у 2016. години, запослено је укупно 357 здравствених радника, од чега 138 доктора, 205 медицинских сестара-техничара са средњом стручном спремом и 14 са вишом стручном спремом. На територији округа, није постигнута задовољавајућа покривеност становништва од једног лекара на просечно 1.811 становника (норматив је један лекар на 1600 становника). Када посматрамо посете код лекара у овој служби за 2016. годину на територији Срема, укупан број је 1.164.768, што на годишњем нивоу по лекару износи 8.440 (норматив је 7.350). Све ово говори у прилог оптерећености лекара у овој служби на територији округа. Према Правилнику, број лекара који је потребан за цео Сремски округ је 156 доктора опште медицине.

Сваки лекар у служби је имао просечно 38 посета на дан (норматив - 35 посета дневно). Просечан број посета по становнику је био 4,7.

Служба за здравствену заштиту предшколске деце

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена становништва 2015. година) број деце узраста до 6 година је 19.403. Према статистичким извештајима за период 2016. године које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље Сремска Митровица, у домовима здравља при диспанзерима за предшколску децу на територији Сремског округа, у 2016. години запослено је укупно 25 доктора медицине (23 специјалисти педијатрије и 2 су на специјализацији), 27 медицинских сестара-техничара са средњом стручном спремом и 5 са вишом стручном спремом. У Срему је постигнута задовољавајућа покривеност од једног лекара на 776 деце (норматив један лекар на 850 деце предшколског узраста). Када се анализирају посете у овој служби за 2016. годину за територију Срема, укупан број посета код лекара у ординацији је 148.119, што по лекару износи 5.924 (норматив је 6.300 посета на годишњем нивоу). Просечан број посета по лекару, дневно је 27, што је у складу са норматива (норматив је 30 посета на дан).

Служба за здравствену заштиту школске деце

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена 2015. година) број школске деце је 35.518. Према статистичким извештајима које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље, служба за здравствену заштиту школске деце на територији Сремског округа, за посматрану годину, има запослено укупно 33 лекара, 31 здравствени радник са средњом стручном спремом и 6 здравствених радника са вишом стручном спремом. Имајући ово у виду, постигнута је задовољавајућа покривеност од једног лекара на просечно 1.076 деце школског узраста (норматив један лекар на 1.500 деце школског узраста). Укупан број посета за 2016. годину у овој служби на територији Сремског округа је 134.254. Просечан број посета по лекару за ове службе/Сремски округ износи 4.068 (норматив је 6.300 на годишњем нивоу), а дневно по лекару просечан број посета је 18,3 што је мање од норматива (норматив је 30).

Служба за здравствену заштиту жена

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена 2015. година) број жена од 15 и више година је 133.970 жена. Према статистичким извештајима које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље, у овим службама домова здравља Сремског округа, у 2016. години запослено је 28 лекара, 20 медицинских сестара са средњом стручном спремом и 1 са вишом стручном спремом. На округу је постигнута задовољавајућа покривеност од једног гинеколога на просечно 4.784 жене старијих од 15 и више година (норматив је 1 гинеколог на 6.500 жена). Укупан број посета је 88.328, што просечно по лекару гинекологу износи 3.154. Просечан број посета по лекару на дан износи 14 посета.

Болничка здравствена заштита

Здравствена заштита на секундарном нивоу у Сремском округу обавља се у Општој болници Сремска Митровица и две специјалне болнице (Специјална болница „др Боривоје Гњатић“ - Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“ Врдник). **Број исписаних пацијената** за Сремски округ, за 2016. годину је 25.264. У Општој болници Сремска Митровица тај број је 18.418, у Специјалној болници Термал-Врдник то је 4.447, у Специјалној болници - Стари Сланкамен број исписаних пацијената је 2.399. **Стопа леталитета:** Сремски округ је 4,30, Општа болница Сремска Митровица је 4,13, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00, Специјална болница Стари Сланкамен је 13,63. **Процент умрлих у току првих 48 сати од пријема-**Сремски округ за 2016. годину је 18,58%. За Општу болницу Сремска Митровица је 23,82%, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00%, Специјална болница Стари Сланкамен има проценат од 6,42%. **Број дана болничког лечења** је у Општој болници Сремска Митровица је 91.546 дана, у Специјалној болници за рехабилитацију Врдник 60.194, Специјална болница Стари Сланкамен 89.990. За Сремски округ, тај број дана

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

болничког лечења је 241.730. **Број пацијената код којих је извршен поновни пријем на одељење интензивне неге:** Општа болница Сремска Митровица је 9, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0, Специјална болница Стари Сланкамен је 0, а за Сремски округ тај број је 9. **Просечна дужина болничког лечења** у Општој болници Сремска Митровица је 4,97, Специјална болница за рехабилитацију Врдник 13,54, Специјална болница Стари Сланкамен има просечну дужину болничког лечења од 35,32 дана. За Сремски округ то је 9,51 дана. Сви подаци су преузети из табела о показатељима квалитета рада здравствених установа.

ОБОЛЕВАЊЕ И УМИРАЊЕ ОД МАЛИГНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМУ У ПЕРИОДУ ТОКОМ 2014. ГОДИНЕ

Унос података о броју оболелих и умрлих од малигнух болести у Срему за 2015. и 2016. годину је у току. Из тих разлога, за потребе ове анализе, користили су се подаци из регистра за рак за Сремски округ, за период 2014. године.

Према подацима Регистра за рак Завода за јавно здравље Сремска Митровица, тренд оболевања стопа инциденције обољевања од малигнух болести на територији сремског округа је 504,03/100.000. Стопа морталитета у 2014. години је 254,58/100000.

Табела број 1: Стопа инциденције најчешћих локализација малигнух тумора на територији сремског округа

Локализација	Inc/100000
Плућа	78,77
Колоректални карцином	58,6
Дојка	55,07
Грлић материце	14,09
Простата	21,13

Водећа локализација карцинома у Срему у периоду 2016. године су карцином плућа, затим колоне и ректума, на трећем месту је карцином дојке, а на четвртм карцином простате.

ОБОЛЕВАЊЕ И УМИРАЊЕ ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ У ПЕРИОДУ 2016. ГОДИНЕ

Према подацима регистра за заразне болести Центра за контролу и превенцију болести Завода за јавно здравље Сремска Митровица, у посматраном периоду региструје се пораст оболелих од заразних болести у односу на претходни период (табела 2).

Табела број 2: Инциденција оболевања и морталитет од заразних болести током 2016. године

година	број оболелих	Inc/100 000	број умрлих	Mt/100 000
2016.	19.281	6174,3	2	0,64

ОБОЛЕВАЊЕ ОД РЕСПИРАТОРНИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

На првом месту према стопи инциденције у посматраном периоду су респираторне заразне болести (табела 3). Најчешће регистровано обољење из групе респираторних болести је Pharyngitis streptococcica.

Табела број 3: Број оболелих и инциденција оболевања од респираторних заразних болести

година	број оболелих	Inc/100 000
2016.	18.593	5953,99

ОБОЛЕВАЊЕ ОД ЦРЕВНИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

У укупном броју оболелих од заразних болести у посматраном периоду цревне заразне болести заузимају треће место. Најзаступљеније болести из ове групе је Diarrhoea, causa infectionis suspecta (A 09) што говори о инсуфицијентној лабораторијској дијагностици ове групе обољења (табела 4).

Табела број 4: Број оболелих и инциденција оболевања од цревних заразних болести

година	број оболелих	Inc/100 000
2016.	271	86,78

ОБОЛЕВАЊЕ ОД ПОЛНО ПРЕНOSИВИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Полно преносиве су међу најређе регистрованим обољењима у Сремском округу због инсуфицијентног пријављивања и лабораторијске дијагностике.

Табела број 5: Број оболелих и инциденција оболевања од сексуално преносивих заразних болести

година	број оболелих	Inc/100 000
2016.	14	4,48

ОБОЛЕВАЊЕ ОД ЗООНОЗА

Зоонозе се региструју углавном појединачно. Тако су се и током 2016. године регистровале само појединачни случајеви из ове групе болести.

Табела број 6: Број оболелих и инциденција оболевања од зоонозе

година	број оболелих	Inc/100 000
2016.	11	3,52

ОБОЛЕВАЊЕ ОД ГРИПА

Подаци се односе на обољења слична грипу обзиром да из базе података није могуће добити податак о броју пријављених акутних респираторних инфекција. Током 2016. године региструје се пораст броја оболелих од грипа у односу на претходну годину.

Табела број 7: Број оболелих и инциденција оболевања од обољења сличних грипу

година	број оболелих	Inc/100 000	број вакцинисаних лица
2016.	3.556	1138,72	10.163

ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ ОД ВАКЦИНАМА ПРЕВЕНТАБИЛНИХ БОЛЕСТИ

Из групе вакцинама превентабилних болести у посматраном периоду на територији Сремског округа региструју се само случајеви обољења од великог кашља.

Табела број 8 : Број оболелих и инциденција оболевања од вакцинама превентабилних болести

година	Pertussis	
	број оболелих	Inc/100000
2016.	8	2,256

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ

И поред проблема у континуираном снабдевању вакцинама за спровођење обавезне имунизације у Републици Србији почев од 2012. године, имунизација обавезним вакцинама у Сремском округу се одвијала континуирано на свим вакциналним пунктовима уз велики број прерасподела унутар округа и бројне међуокружне прерасподеле. На територији округа током 2016. године нису постигнути задовољавајући вакцинални обухвати- испод 95% првом ревакцином против дифтерије тетануса, дечије парализе, великог кашља и хемофилус инфлуенце у другој години живота; вакцином против Хепатитиса Б и у првој и 12. години живота; другом ревакцином против дифтерије и тетануса у седмој години живота; трећом ревакцином против дифтерије, тетануса и дечије парализе у 14. години живота.

У Центру за хигијену и хуману екологију стручна лица вршила су одређена испитивања, а све у складу са законском регулативом. У граду Сремска Митровица и општини Рума где постоји фабрика воде, грађани су у 2016. години пили здравствено безбедну воду, док се у осталим општинама углавном појављивала хемијска неисправност воде због параметара: амонијак, нитрити, гвожђе, манган, боја, који су геолошког порекла. Без одговарајуће прераде воде, ови састојци не могу се уклонити. Добијене повишене вредности нису утицале на здравствено стање становништва, осим што ови састојци могу да утичу на органолептичка својства саме воде. Што се тиче микробиолошке неисправности воде, како у градским тако и у локалним водоводима, вода се дезинфикује путем хлорисања. Микробиолошка неисправност у мањем % није од већег хигијенско епидемиолошког значаја. Она је показатељ стања у водоводној мрежи (обустава воде, недовољно хлорисање), и исти проблеми су се санирали благовремено по добијању резултата. У 2016. години испитан је **квалитет воде за пиће градских водовода** Сремског округа, укупно 1.836 узорака. Хемијски неисправно било је 811 или 44,17%, а микробиолошки неисправно укупно 85 узорака или 4,49%. Није било хидричних епидемија. Вода за пиће **локалних (сеоских водовода)** испитана је у укупно 1.056 узорака. Од тога 449 узорака било је хемијски неисправно, односно 42,5%, а 92 узорка или 8,72% било је микробиолошки неисправно. Испитан је квалитет воде за пиће **јавних водних објеката** у Сремском округу у 78 узорака. Хемијски неисправно било је 32 или 41,03%, а микробиолошки неисправно било је 8 узорака или 10,3%. **Квалитет воде за рекреацију** (река Сава и језеро Борковац-Рума у сезони купања) у 2016. години испитан је у укупно 65 узорака, како на хемијску тако и на микробиолошку исправност и само је један узорак био хемијски неисправан, а 3 су била микробиолошки неодговарајућа. У **саветовалиште за правилну исхрану**, у 2016. години за израду дијететског програма исхране или добијања савета обратило се 42 пацијента, од тога је већи број био са проблемом гојазности и коморбидитета. **Квалитет ваздуха** пратио се у 2016. години у општини Инђија и граду Сремска Митровица. Испитивани параметри : чађ, сумпор диоксид, азот диоксид и суспендоване материје. Испитано је укупно 4.847 узорака напред наведених параметара. Резултати мониторинга за Град Сремска Митровица су следећи: број неодговарајућих суспендованих материја био је 320, од чега је 110 преко дозвољене границе. Чађ-број неисправних узорака је 652, од чега је 4 преко дозвољене границе. Сумпордиоксид, број

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

неисправних узорака било је 652, од чега је 4 преко дозвољене границе, а азот диоксид такође 652 неисправна узорка и није било узорака са прекорачењем дозвољене границе. Што се тиче општине Инђија, резултати указују на следеће: чађ-број неисправних узорака је 858, од чега је 1 узорак преко дозвољене границе. Сумпордиоксид, број неисправних узорака било је 858, од чега је 6 преко дозвољене границе, а азот диоксид 855 неисправних узорака при чему није било узорака са прекорачењем дозвољене границе.

Промоција здравља и здравствено васпитање

Промоција здравља подразумева процес оспособљавања људи да повећају контролу над својим здрављем, да га унапреде, комбинацијом здравственог васпитања и других организационих, политичких и економских програма формираних тако да потпомогну промене у понашању и животној средини који воде ка здрављу. Промоција здравља није задатак само здравственог сектора и здравствених радника, они имају улогу иницијатора, али је потребно укључивање и свих других сектора пољопривреде, индустрије, трговине, образовања... С тога је програм промоције здравља на територији Сремског округа реализован у сарадњи са низом партнерских организација и институција.

Здравствено-промотивне кампање из Календара јавног здравља

У оквиру програма од Општег интереса Министарства здравља спроводи се 10 националних кампања за промоцију здравља: Национални дан без дуванског дима, Национални месец борбе против рака, Светски дан вода, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба, Светски дан без дуванског дима, Светска недеља подршке дојењу, Светски дан срца, Октобар месец правилне исхране, Светски дан борбе против HIV/AIDS. Поред тога обележавају се и други значајни датуми из Календара јавног здравља у складу са сликом здравља становништва и потребама локалних заједница. У 2016. години, у Сремском округу, спроведено је укупно 28 кампања које су предвиђене Календаром јавног здравља, а које су имале за циљ подизање нивоа свести и информисање заједнице о одређеним здравственим проблемима, мотивацију и утицај на промену понашања и стицање вештина, унапређење развоја партнерства. У оквиру свих обележавања, организована су: предавања, трибине, базари здравља, стручни састанци, конференције за медије, новински чланци, гостовања релевантних стручњака, припремљена су и дистрибуирана здравствено васпитна средства и едукативни материјал. На основу подељеног материјала, процењено је, да је приликом обележавања свих активности, обухваћено преко 16.300 људи.

Израда и дистрибуција здравствено васпитних средстава

У 2016. години, материјал који се користио за обележавање значајних датума, добијен је од стране референтне установе „др Милан Јовановић Батут“, и то 8.942 примерка, а исти је достављен свим здравственим установама као и свим партнерима на терену. Завод за јавно здравље Сремска Митровица додатно је штампао још 7.350

примерака свих здравствено васпитних средстава. Домови здравља Сремског округа, за потребе обележавања датума и спровођења активности из области промоције здравља, израдили су око 16.960 примерака промотивног материјала. Материјал је подељен у складу са активностима целокупном становништву, деци у предшколским установама, ђацима у основним и средњим школама, наставницима, васпитачима, професорима...

Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља

На подручју Сремског округа у 2016. години, према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље, а добијених од здравствених установа, организована су предавања на 55 различитих тема за становништво, а процена је да је обухваћено око 38.730 грађана. Када су у питању образовне институције ситуација је следећа: у предшколским установама обухваћено је око 4.398 предшколске деце, затим у основним школама око 9.748, а у средњим школама процена је да је обухваћено око 10.252 ђака. Број одржаних едукација едукатора у Сремском округу је 29, од чега је Завод за јавно здравље Сремска Митровица у 2016. години спровео 14 едукација едукатора којима је обухваћен 341 учесник, од тога 52 деце. Укупан број учесника на округу који је прошао обуку едукације едукатора је 1.484.

Континуирани рад са медијима

У Сремском округу постоји 3 ТВ станице, 7 радио станица и 5 новинских медија. У 2016. години, на подручју Срема, реализовано је много активности и било је доста медијских садржаја који су повезани са промоцијом здравља, и то: 165 ТВ прилога, 230 радио оглашавања, 195 новинских чланака и 29 конференција за новинаре. На сајтовима установа, објављена је 191 веома корисна и значајна информација. Завод за јавно здравље Сремска Митровица у сарадњи са референтним институцијама, организовао је 3 конкурса за ликовне и литерарне радове, поводом обележавања значајних датума из Календара јавног здравља (здрава исхрана-Октобар месец правилне исхране, обележавања Недеље здравља уста и зуба и Обележавање недеље дојења). Било је укупно 708 радова, од чега 660 ликовних и 48 литерарна рада.

ЗАКЉУЧЦИ:

1. Демографске карактеристике- уочава се пад броја становника, у односу на 2014. годину, а то је према процена становника Институт за јавно здравље Србије- Батут.
2. Стопа наталитета је ниска, а стопа морталитета је висока. Као последица већег броја умрлих од рођених долази до негативног природног прираштаја.
3. Изражено је старење становника, а на то указује и процентуално учешће особа старих 65 и више година у укупном броју становништву, што утиче и на здравствену слику становништва.
4. Водећи узроци смртности одраслог становништва у 2016. години су: на првом месту болести крвотока, затим малигне болести- тумори, а на трећем месту је група болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма. У

најзначајније узроке ванболничког морбидитета спадају масовне незаразне болести (МНБ) и то: болести система за дисање, кардиоваскуларне болести, а код радно активног становништва и болести мишићно-коштаног система и везивног ткива. У ванболничком морбидитету деце предшколског и школског узраста водећа група болести су у предшколском узрасту болести система за дисање, а у школском фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом, а у морбидитету жена посебно место заузимају поред фактора који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом, и болести мокраћно полног система, као и трудноћа, рађање и бабиње и тумори. Већи број оболелих од малигних и ендокриних обољења може се једним мањим делом образложити неадекватним евидентирањем већ оболелих лица у 2016. години од ових обољења, у Е-картону.

5. Вакцинални обухват према извештају епидемиолошке службе (горе наведене вакцине) је незадовољавајући.
6. Није било хидричних епидемија у 2016. години. За одређена одступања приликом испитивања, дате мере препоруке.
7. Уочено је, да јако мали број општина врши мерење квалитета ваздуха и мерење буке у сарадњи са Заводом за јавно здравље.
8. И поред тешке ситуације, мигрантске кризе, током 2016. године, није дошло до нарушавања слике здравственог стања становништва округа, у смислу обољевања од заразних болести и појаве епидемија, што је одраз квалитетног и стручног рада Завода за јавно здравље Сремска Митровица и свих релевантних партнера у оваквим ситуацијама. Све то указује на адекватно функционисање здравственог система на територији Сремског округа.

ПРИОРИТЕТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА

1. Неповољно демографско кретање становништва захтева дефинисање и спровођење мера и активности у циљу повећања наталитета.
2. Најзначајнији фактори који доприносе настанку масовних незаразних болести (МНБ) су ризична понашања (неправилна исхрана и са њом повезана гојазност, повишене масноће у крви, повишен шећер у крви, смањена физичка активност, пушење, злоупотреба алкохола...). Сви ови фактори могу се ставити под контролу интензивирањем промотивно-превентивних мера и активности. Такође се морају назначити јасни задаци за спровођење стратегија са нагласком на мултисекторску сарадњу.
3. Успостављени су регистри за акутни коронарни синдром, шећерну болест и малигне болести. Да би се добро проценио број оболелих и умрлих на бази ових података и регистара потребна је боља и квалитетнија регистрација оболелих од ових болести и евентуално увођење регистара за остале хроничне незаразне болести. Потребна је адекватна, боља и ажурнија достава података од стране здравствених установа Сремског округа у Завод за јавно здравље Сремска Митровица.
4. Стратегије и програме промоције здравља треба прилагодити локалним потребама и могућностима, водећи рачуна о различитим друштвеним, културним и економским факторима. Промоција здравља кроз мултисекторску

сарадњу помаже развој и појединца и друштва тако што обезбеђује адекватне информације, као и образовање у области здравља.

5. Имплементирати програме превенције најчесталијих обољења, посебно кардиоваскуларних болести и малигних неоплазми, као водећих узрока смрти становништва. Спроводити све активности предвиђене скринингом на одређене болести, а у које су у здравствене установе нашег округа укључене (рак грлића материце, дојке и колоректалног карцинома).
6. Побољшати квалитет података морталитетне статистике, едукацијом свих који учествују у процесу шифрирања узрока смрти, те побољшати сарадњу између институција које учествују у процесу прикупљања и обраде ових података.
7. Потребно је повећати вакцинални обухват- едукација целокупног становништва о значају вакцина у циљу спречавања настанка одређених болести.
8. Добијени микробиолошки параметри који су неодговарајући у одређеним узорцима воде, указују на евентуалне пропусте у систему дистрибуције воде, што је могуће решити на терену, а по добијању резултата (испирањем мреже, хлорисањем). За све неисправне узорке дато је у стручном мишљењу лекара специјалисте хигијене предлог мера за превазилажење проблема.
9. Препорука је да се мерење квалитета ваздуха и мерење буке настави, да се прошири сарадња осталих општина са Заводом за јавно здравље Сремска Митровица, уколико је то могуће обзиром на присуство других институција/приватни сектор/ како би се могла сачинити шира анализа на вишегодишњем нивоу и указати на штетности по здравље становништва.
10. Стално спровођење активности усмерене на унапређењу здравствено-информационог система, као основа за унапређење система мониторинга и евалуације / умрежавање здравствених установа.
11. Сарадња и укључивање медија могу се искористити за пропагирање здравог начина живота. С тога треба све више интензивирати сарадњу са медијима.
12. Када је у питању коришћење здравствене заштите, потребно је повећати одзив становништва на систематске прегледе као значајне мере у откривању болести и поремећаја здравља свих добних група становништва и то: интензивирањем превентивног рада свих изабраних лекара, спровођењем различитих едукација, предавања, укључивањем средстава јавног информисања...
13. Све активности потребно је реализовати тимским радом, мултисекторском сарадњом и мултидисциплинарним приступом. Развијати партнерске односе са свим сегментима у друштву (радне организације, локална заједница, социјална заштита, невладине организације, средства информисања, систем образовања...)